

Franz Kafka (3 iulie 1883–3 iunie 1924) a fost un scriitor evreu de limbă germană. Născut într-o familie relativ înstărită din Praga, Kafka a urmat dreptul la universitatea pragheză Karl Ferdinand. Aici l-a cunoscut, la sfârșitul primului an de studiu, pe Max Brod, care avea să-i rămână prieten pe viață și să-i publice postum textele neterminate. Începând din 1907, Kafka a lucrat timp de mai mulți ani în companii de asigurări, făcând o muncă pe care o disprețuia, deși era apreciat profesional. A început să scrie în timpul liber, și, treptat, creația literară a devenit o preocupare consecventă și pasionată. A publicat în timpul vieții numai povestiri (între ele, *Verdictul*, compusă într-o singură noapte, *Colonia penitenciară* și faimoasa *Metamorfoza*, apărută în 1915), inițial în diferite reviste literare, apoi strânse, în parte, în două volume, *Contemplare* (1912) și *Un medic de țară* (1919), care nu au avut mare răsunset. În 1917, scriitorul a fost diagnosticat cu tuberculoză, nevindecabilă la vremea aceea. A murit în 1924, într-un sanatoriu de lângă Viena. Ultima culegere de povestiri îngrijită de el însuși a apărut la câteva luni după moartea sa, în 1924, sub titlul *Un artist al foamei*. Dezinteresat de faima literară, scriitorul și-a ars aproximativ 90% din manuscrise. Max Brod, care a păstrat mare parte din textele neterminate ale lui Kafka, nu i-a respectat însă dorința ca acestea să fie arse și a publicat romanele *Procesul* (1925), *Castelul* (1926) și *America* (1927). Operele sale au devenit faimoase la scurt timp după publicarea postumă, influențând scriitori precum Jean-Paul Sartre, Albert Camus sau Gabriel García Márquez și intrând în canonul literar major al modernității.

FRANZ KAFKA CASTELUL

*Traducere din limba germană și note
de Mariana Șora*

cum avea de gând să-i asigure casă și masă. Gerstäcker îi răspunse pe scurt că are nevoie de K. să-l ajute cu caii, pentru că el are alte treburi acum, și că ar vrea să nu-l oblige să-l târască în felul ăsta și să nu-i dea bătăi de cap inutile. În cazul în care K. voia să fie plătit, atunci el, Gerstäcker, avea să-l plătească. Dar cu toată opinteala, K. înțepeni pe loc. Nu știa nimic despre cai, îi spuse. Asta nu contează, îi răspunse Gerstäcker iritat și, într-o stare de agitație, își împreună, chiar, mâinile, implorându-l pe K. să meargă cu el.

– Nu știi de ce vrei să merg cu tine, zise K. în cele din urmă. Dar lui Gerstäcker îi era totuna ce știa K. Pentru că îți închipui că pot atrage oarecare influență din partea lui Erlanger în folosul tău?

– Exact, a zis Gerstäcker. Altfel de ce m-ai interesa?

K. râse, îl luă pe Gerstäcker de braț și se lăsă condus în noapte.

Salonul casei Gerstäcker era luminat slab de focul din cămin și de flacăra unui muc de lumânare. La lumina acestuia, într-o nișă, sub căpriorii înclinați, se vedea o persoană aplecată deasupra unei cărți. Era mama lui Gerstäcker. Îi întinse lui K. o mână tremurătoare și îi făcu semn să se așeze alături. Îi vorbi cu greutate, era dificil s-o înțeleagă, dar ceea ce spunea...

CUPRINS

1. Sosirea	5
2. Barnabas	30
3. Frieda	55
4. Prima discuție cu birtășița	69
5. La primar	87
6. A doua discuție cu birtășița	113
7. Învățătorul	131
8. Așteptându-l pe Klamm	145
9. Lupta cu interogatoriul	158
10. Pe drum	173
11. La școală	182
12. Secundanții	198
13. Hans	208
14. Reproșul Friedei	222
15. La Amalia	238
16.	251
17. Secretul Amaliei	273
18. Pedepsa Amaliei	294
19. Umblând cu jalba	307
20. Planurile Olgăi	317
21.	339
22.	351
23.	366
24.	388
25.	409

Das Schloss
Franz Kafka

Carte Pentru Toți este parte
a Grupului Editorial Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4,
București, România
tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777

Castelul
Franz Kafka
Copyright © 2020
Grup Media Litera
pentru ediția în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Mihaela Serea
Corector: Ionel Palade
Copertă: Vladimir Zmeev,
Vlad Panfilov
Tehnoredactare și prepress:
Bogdan Coscaru

Descrierea CIP a Bibliotecii
Naționale a Românilor
KAFKA, FRANZ
Castelul / Franz Kafka; trad. din
lb. germană și note: Mariana Șora –
București: Litera, 2020

ISBN 978-606-33-6357-3

I. Șora, Mariana (trad.)

821.112.2

1 SOSIREA

Era seară târziu când sosi K. Satul zăcea înzăpezit. Muntele cu castelul nu se zărea, era învăluit în ceață și beznă; nici cea mai mică licărire de lumină nu arăta unde se afla marele castel. K. se opri pe podul de lemn care ducea de pe șosea spre sat și rămase o bucată de vreme cu ochii ridicați spre spațiul în aparență gol.

Apoi se duse să-și caute un sălaș de noapte; la birt mai era lume; birtașul n-avea, ce-i drept, camere de închiriat, dar, surprins și zăpăcit din cale-afară de sosirea oaspetelui întârziat, era dispus să-l găzduiască, așternându-i o saltea de paie în sala birtului. K. se învoia. Câțiva țărani mai zăboveau la un pahar de bere, dar K. nu voia să stea de vorbă cu nimeni; aduse singur salteaua de paie din pod, o întinse în apropierea sobei și se culcă. Era cald, țăranii ședeau tăcuți, K. îi mai cercetă puțin cu ochi oboșiți, apoi adormi.

Dar, peste puțin, fu trezit. În fața lui stătea un tânăr îmbrăcat orășenește, cu figură de actor, cu ochii

înguști și sprâncenele groase, iar lângă el, birtașul. Și țărani mai erau acolo, unii își întorseseră scaunele ca să vadă și să audă mai bine. Tânărul își ceru foarte politicos scuze că-l trezise pe K., se recomandă ca fiul administratorului castelului și apoi zise:

– Acest sat e proprietatea castelului, cine locuiește sau rămâne peste noapte aici locuiește sau rămâne peste noapte oarecum la castel. Nimeni n-are voie s-o facă fără autorizația contelui. Dumneavoastră însă n-aveți o asemenea autorizație sau cel puțin n-ați arătat-o.

K. se ridicase în capul oaselor, își netezise părul cu mâinile și, uitându-se de jos în sus la cei doi, zise:

– În ce sat m-am rătăcit oare? E vreun castel pe aici?

– Bineînțeles, zise tânărul, rostind vorbele încet și răspicat, în timp ce unii dintre țărani prezenți clătinau din cap a mirare. Castelul domnului conte Westwest.

– Și trebuie să ai autorizație ca să rămâi peste noapte? Întrebă K., vrând parcă să se încredințeze că n-a visat cumva cele ce i se comunicaseră adineauri.

– Trebuie să ai autorizație, fu răspunsul, și era o batjocură la adresa lui K. în gestul și vorbele tânărului, când se întoarse cu mâna întinsă spre birtaș și mușterii, întrebându-i: Sau poate că nu e nevoie de autorizație?

– Atunci va trebui deci să mă duc să-mi scot autorizația, zise căscând K., și dădu pătura la o parte, gata să se scoale.

– Da, dar de la cine? Întrebă tânărul.

– De la domnul conte, răspunse K., nu-mi rămâne altceva de făcut.

– Acum, la miezul nopții, să ceri autorizația de la domnul conte? exclamă tânărul, dându-se cu un pas îndărăt.

– Nu se poate? Întrebă cu indiferență K. Atunci de ce m-ați mai trezit?

Acum însă, tânărului îi sări țandăra.

– Ce apucături de vagabond! strigă el. Vă pretind respect față de autoritățile comitatului! V-am trezit ca să vă comunic că trebuie să părăsiți îndată domeniul contelui.

– Ajunge, isprăviți cu comedia asta, zise K. cu voce surprinzător de scăzută; se culcă la loc și trase pătura pe el. Dumneata, tinere, mergi puțin prea departe, și am să revin mâine asupra purtării dumitale. Birtașul și domnii de colo îmi sunt martori, în măsura în care mai am nevoie de martori. De altfel, află că sunt arpentorul chemat în urma dispozițiilor domnului conte, să fac măsurători de terenuri. Secundanții mei și aparatele sosesc mâine cu trăsura. N-am vrut să scap ocazia de a face o plimbare prin zăpadă, dar am greșit drumul de câteva ori, de aceea am ajuns așa de târziu. Că ora era prea înaintată ca să mă mai prezint la castel, asta o știam singur, fără să mă înveți dumneata. De aceea m-am și mulțumit cu acest culcuș din care ai avut impolitețea – ca să nu spun o vorbă mai aspră – să mă scoli. Cu asta mi-am isprăvit explicațiile. Noapte bună, domnule!

Și K. se întoarse cu fața spre sobă.

Mai auzi în spatele lui întrebarea șovăitoare: „Arpentor?“, apoi se făcu liniște.

Tânărul însă își reveni curând din surpriză și spuse către birtaș, cu o voce destul de domoală pentru a fi luată drept dovada de grijă față de somnul lui K., dar suficient de tare pentru a se face auzit de acesta:

– Am să cer instrucțiuni prin telefon.

Vasăzică exista și un telefon în această cârciumă de sat? Erau bine înzestrați, cu de toate. Amănuntul îl surprinse pe K., deși, în linii mari, se așteptase la așa ceva. Descoperi că telefonul se afla aproape deasupra capului său însă somnoros cum fusese, nu-l remarcă. Dacă tânărul voia să se servească de telefon, nici cu cea mai mare bunăvoință nu putea să cruțe somnul lui K.; se punea doar întrebarea dacă acesta era dispus să i-o permită; K. se hotărî să-l lase să telefoneze. Dar atunci nu mai avea nici un rost să stea prefăcându-se că doarme, așa că se întoarse pe spate.

Văzu că țărani se strâng și se sfătuiesc; sosirea unui arpentor nu era un lucru de nimic. Ușa dinspre bucătărie se deschise și în prag se ivi cârciumăreasa, astupând cu trupul ei voluminos tot spațiul din tocul ușii, iar cârciumarul se apropie de ea în vârful picioarelor ca s-o pună la curent. Și apoi începu convorbirea telefonică. Administratorul dormea, dar un subadministrator, unul dintre subadministoratori, un anume domn Fritz, era prezent. Tânărul care se prezentă spunându-și numele – îl chema Schwarzer – povesti cum îl găsisse pe K., un bărbat de vreo treizeci de ani, destul de jerpelit, dormind liniștit pe o saltea de paie, cu un

rucsac mic drept pernă și cu o bătă noduroasă alături, la îndemână. Firește că i se păruse cam suspect, și cum birtașul se vede că nu-și făcuse datoria, găsisse că e de datoria lui, a lui Schwarzer, să cerceteze cazul. Trezirea, interogatoriul, amenințarea obligatorie cu expulzarea din domeniile contelui fuseseră prost primite de K., de altfel, poate pe drept cuvânt, cum se vădise ulterior, căci K. susține că este arpentor chemat de domnul conte. Firește că e o obligație, cel puțin în ce privește formele, să se controleze afirmația, de aceea el, Schwarzer, îl roagă pe domnul Fritz să se intereseze la cancelaria centrală dacă un arpentor de felul acestuia este, într-adevăr, așteptat și să-i comunice numaidecât răspunsul prin telefon.

Apoi se făcu liniște; la un capăt al firului Fritz se informa, iar la celalalt capăt se aștepta răspunsul. K. rămase culcat ca și până atunci, nici măcar nu se întoarse, nu părea deloc curios, se uita în gol. Relatarea lui Schwarzer, cu amestecul ei de rea-voință și prudență, îi dădea o imagine despre ce s-ar putea numi gradul de cultură diplomatică pe care o posedau în castel până și oamenii mai neînsemnați, de teapa lui Schwarzer. Și nici în materie de zel nu se lăsau mai prejos; cancelaria centrală avea un serviciu de noapte. Se vede că obținuseră răspunsul destul de repede, căci telefonul sună în curând. Ce-i drept, informația transmisă de Fritz părea să fie scurtă de tot, căci Schwarzer trânti furios receptorul.

– Am spus-o eu, strigă el, nici urmă de arpentor, e un vagabond ordinar și un mincinos, poate chiar mai rău.

O clipă K. se gândi că toți, Schwarzer, țărani, cârciumarul și cârciumăreasa, au să se năpustească asupra lui. Ca să se ferească barem de prima violență a atacului, se ghemui tot sub pătură. Deodată, telefonul sună din nou și, cum i se păru lui K., deosebit de puternic. Scoase încetișor capul de sub cuvertură. Deși era improbabil să fie ceva care să-l privească iarăși pe el, toți înmărmuriră, iar Schwarzer se întoarse la aparat. Ascultă în tăcere o explicație destul de lungă, apoi spuse încet:

– O eroare vasăzică? E foarte penibil pentru mine. A telefonat însuși șeful de birou? Ciudat, ciudat! Cum să-i explic asta domnului arpentor?

K. ciuli urechile. Castelul îl numise deci în postul de arpentor. Asta, pe de o parte, era în defavoarea lui, fiindcă dovedea că la castel se știa despre el tot ce era necesar de știut, că se cumpănise raportul de forțe și se accepta lupta, cum s-ar zice, cu un zâmbet. Dar, pe de altă parte, era și favorabil, căci, după părerea lui K., asta dovedea că era subestimat și că va avea mai multă libertate decât ar fi fost îngăduit să speredin capul locului. Dacă însă, credeau că, recunoscându-i calitatea de arpentor, atitudine ce dovedea, desigur, o superioritate intelectuală, îl vor putea teroriza mereu, se înșelau; simți o ușoară înfiorare, dar atâta tot.

Cu un gest de indiferență opri explicațiile lui Schwarzer, care se apropiase timid de el; îmbiat să se

mute în odaia birtașului, refuză, acceptând doar un ceai soporific oferit de birtaș, ligheanul cu apă, săpunul și prosopul aduse de birtășiță, și nu mai fu nevoie să ceară să se golească sala, căci toți se grăbeau să iasă, întorcând capul în așa fel încât să-și ferească fața, pentru ca nu cumva să-i recunoască a doua zi. Lampa fu stinsă și, în sfârșit, avu pace. Dormi adânc, până dimineața, deranjat doar o dată sau de două ori de zgomotul ușor făcut de niște șobolani care treceau în fugă.

După micul dejun, care, după spusele birtașului, urma să fie plătit de castel, ca, de altfel, toată întreținerea lui K., voia să se ducă numaidecât în sat. Dar cum birtașul se tot învârtea în jurul lui, rugându-se parcă de el fără vorbe, lui K. i se făcu milă – deși amintindu-și de purtarea lui din ajun nu schimbbase cu el decât cuvintele strict necesare – și-l pofti să șadă.

– Nu-l cunosc încă pe conte, zise K. Se spune că răsplătește bine munca cinstită, e adevărat? Dacă îți lași nevasta și copilul, cum am făcut eu, să pleci așa de departe, vrei să le și duci ceva când te întorci acasă.

– În privința asta nu trebuie să vă faceți griji, domnule, nimeni nu se plânge că ar fi prost retribuit.

– În ce mă privește, zise K., nu sunt prea timid; sunt în stare să-mi spun părerea chiar și unui conte, dar, firește, e mult mai bine s-o scoți la capăt cu domnii în pace și în bună înțelegere.

Ședeau față în față, birtașul pe marginea laviței de la fereastră; mai comod nu îndrăzneă să se așeze și se uita tot timpul la K., cu ochii lui căprui, mari

și temători. La început se tot dăduse pe lângă K., iar acum parcă îi venea s-o ia din loc. Se temea să nu-l descoasă despre conte? Se temea că „domnul”, drept care îl lua pe K., să nu fie demn de încredere? K. simți că trebuie să-i abată gândurile de la aceste temeri. Se uită la ceas și zise:

– În curând o să sosească ajutoarele mele; ai să-i poți găzdui aici?

– Sigur că da, domnule, răspunse birtașul, dar n-o să stea cu dumneata la castel?

Renunța oare cu atâta ușurință și plăcere la mușterii și îndeosebi la K., pe care voia neapărat să-l știe găzduit la castel?

– Nu e încă sigur, zise K. Întâi trebuie să aflui ce fel de muncă mi se cere. Dacă, de pildă, o să am de lucru aici, în vale, o să fie mai indicat să locuiesc aici. Apoi mă tem că nici nu mi-ar plăcea să trăiesc sus, la castel. Țin să fiu liber mereu.

– Nu cunoști castelul, zise birtașul încet.

– Bineînțeles, zise K., nu-i bine să judeci pripit. Deocamdată nu știu despre castel decât atât, că acei de acolo se pricep să-și aleagă arpentorul potrivit. Poate că mai au și alte calități.

Apoi se sculă ca să-l scutească de prezența sa pe birtașul care-și mușca nervos buzele. Nu era ușor să câștigi încrederea acestui om.

În timp ce se îndrepta spre ușă, privirea lui K. se opri asupra unui portret întunecat, agățat de perete, într-o ramă întunecată. Îl zărise încă din culcușul său, dar de la distanță nu putuse distinge nici o trăsătură și

crezuse că e doar un carton negru, din acelea care se pun la spatele tablourilor. Era totuși un tablou, cum își dădu seama acum, și anume portretul unui bărbat de vreo cincizeci de ani. Ținea capul atât de aplecat spre piept, încât ochii abia se mai vedeau; atitudinea asta părea determinată de greutatea frunții înalte și de nasul coroiat. Din pricina poziției capului, barba era îndoită în dreptul bărbiei, iar mai jos stătea îndreptată înainte. Mâna stângă odihnea cu degetele răsfirate în părul bogat, fără a putea sprijini capul.

– Cine-i ăsta? Contele? întrebă K., stând în fața portretului, fără a-și întoarce măcar privirea spre birtaș.

– Nu, răspunse acesta, e administratorul.

– Au un administrator frumos la castel, nimic de zis, păcat că are un fiu atât de prost-crescut, zise K.

– Nu, zise birtașul și, trăgându-l spre dânsul, îi șopti la ureche: Schwarzer a exagerat ieri, tatăl lui e doar subadministrator, și încă unul dintre cei mai mărunți.

În clipa asta K. avu impresia că birtașul e ca un copil.

– Golanul! zise el surâzând, dar birtașul nu răsede loc, ci spuse:

– Și tatăl lui e tare.

– Aș! zise K. Tu pe toți îi crezi tari. Nu cumva și pe mine?

– Pe tine, răspunse birtașul timid, dar cu seriozitate, nu te cred tare.